

# Svar på spørsmål om avklaringer knyttet til vedtak om spesialundervisning og grunnkompetanse

Utdanningsdirektoratet svarer på spørsmål fra Fylkesmannen i Trøndelag om avklaring knyttet til vedtak om spesialundervisning og grunnkompetanse.

---

**TOLKNINGSUTTALELSE** | 25.02.2019

---

## Gjelder

- Opplæringslova - § 3-3 Opplæringsordninga for den vidaregåande opplæringa
- Opplæringslova - § 4-2 Særlege rettar og plikter for lærlingen, praksisbrevkandidaten, lære kandidat og kandidaten for fagbrev på jobb
- Opplæringslova - § 5-1 Rett til spesialundervisning
- Forskrift til opplæringslova - § 6-15. Fortrinnsrett til eit særskilt utdanningsprogram
- Forskrift til opplæringslova - § 6A-1 Verkeområde og vilkår for formidling til lære plass som lærling, praksisbrevkandidat eller lære kandidat

Vi viser til brevet dere har sendt oss den 14.01.2019 hvor dere ber om avklaringer knyttet til vedtak om spesialundervisning og grunnkompetanse.

Ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring har rett til vidaregåande opplæring, jf. opplæringsloven (oppl.) § 3-1. Søkere med rett til vidaregåande opplæring etter oppl. § 3-1 har rett til inntak til et av tre valgte utdanningsprogram på vg1, jf. forskrift til opplæringsloven (forskriften) § 6-14 første ledd. Søkere som har rett til spesialundervisning etter oppl. § 5-1 har rett til inntak til et bestemt

utdanningsprogram, når vilkårene som fremgår av § 6-15 i forskriften er oppfylt. I vurderingen av behov for inntak til et bestemt utdanningsprogram, skal det ikke trekkes inn om søkeren vil kunne fullføre med grunnkompetanse. Dette er en avgjørelse som skal tas etter inntaket.

Den videregående opplæringen skal føre frem til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller grunnkompetanse, jf. oppl. § 3-3. Grunnkompetanse er en fellesbetegnelse for kompetanse som ikke utgjør full studie- eller yrkeskompetanse. Grunnkompetansebegrepet vil derfor også omfatte opplæring innenfor full opplæringstid, men med planlagt, reduserte mål. Grunnkompetanse gir den enkelte en formell sluttkompetanse, samtidig som den også skal kunne danne grunnlag for videre påbygging til studie- eller yrkeskompetanse. Som dokumentasjon på grunnkompetanse blir det skrevet ut et kompetansebevis, ikke vitnemål eller fag- og svennebrev.

Alle elever i videregående opplæring som ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet har rett til spesialundervisning, jf. oppl. § 5-1. Dette gjelder også for lærekandidater, jf. oppl. § 4-2 siste ledd. Lærekandidat er den som har skrevet opplæringskontrakt med sikte på en mindre omfattende prøve enn fag- og svenneprøven, jf. oppl. § 4-1. Når lærekandidater får opplæring i skole, gjelder reglene for elever, jf. oppl. § 4-1 siste ledd.

Det er ikke slik at lærekandidater alltid har behov for spesialundervisning. Det er avhengig av om han/hun har eller kan få et tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, se avsnittet over. I henvendelsen deres, viser dere til Veilederen Spesialundervisning punkt 2.10 og avsnittet «Lærekandidater som har krav på spesialundervisning». Dette avsnittet handler om spesialundervisning for lærekandidater, og må ikke blandes sammen med videregående opplæring som skal føre frem til grunnkompetanse. Vi mener derfor spørsmålet deres om grunnkompetanse, ikke har noe med avsnittet dere henviser til i veilederen å gjøre. Tolkningen deres av regelverket blir derfor ikke riktig.

Elever som tas inn til et av de studieforberevende utdanningsprogrammene kan også ha opplæringsløp mot planlagt grunnkompetanse.

Grunnkompetanse må ikke knyttes direkte til lærekandidatordningen. Lærekandidatordningen gjelder søkere til læreplass som lærekandidat i bedrift. Lærekandidater har skrevet en opplæringskontrakt med sikte på en mindre omfattende prøve enn fag- og svenneprøven, jf. oppl. § 4-1. Søkere til læreplass som lærekandidat må ha bestått sitt opplæringsløp mot planlagt grunnkompetanse for å kunne bli formidlet til opplæring i bedrift på neste trinn, jf. forskriften § 6A-1.

Vår referanse: 2019/331